

32002D0668

L 232/34

ÚŘEDNÍ VĚSTNÍK EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ

29.8.2002

ROZHODNUTÍ RADY

ze dne 3. června 2002

o šestém rámcovém programu Evropského společenství pro atomovou energii (Euratom) v oblasti jaderného výzkumu a vzdělávání, který rovněž přispívá k vytváření Evropského výzkumného prostoru (2002 až 2006)

(2002/668/Euratom)

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o založení Evropského společenství pro atomovou energii, a zejména na článek 7 této smlouvy,

s ohledem na návrh Komise ⁽¹⁾,

s ohledem na stanovisko Evropského parlamentu ⁽²⁾,

s ohledem na stanovisko Hospodářského a sociálního výboru ⁽³⁾,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) V souladu s článkem 7 Smlouvy může být přijat rámcový program vztahující se na všechny výzkumné činnosti, včetně demonstračních a vzdělávacích, v oblasti jaderné energie, který má být uskutečněn prostřednictvím výzkumných a vzdělávacích programů.
- (2) Komise předložila v roce 2000 sdělení o vyhlídkách na vytvoření Evropského výzkumného prostoru a s tím souvisejících cílech, a sdělení o uskutečňování Evropského výzkumného prostoru s obecnými zásadami pro činnosti Evropské unie v oblasti výzkumu (2002-2006). V roce 2000 Komise předložila rovněž sdělení o inovacích v hospodářství založeném na vědomostech.
- (3) Evropská rada na zasedáních v Lisabonu v březnu roku 2000, v Santa Maria de Feira v červnu 2000 a ve Stockholmu v březnu 2001 přijala usnesení s cílem rychlého dosažení Evropského výzkumného a inovačního prostoru s ohledem na trvale udržitelný hospodářský růst, vyšší

zaměstnanost a sociální soudržnost. Evropské rada na zasedání v Göteborgu v červnu 2001 schválila strategii udržitelného rozvoje a přidala k lisabonské strategii třetí, environmentální rozměr.

- (4) Vytvoření Evropského výzkumného prostoru podpořil rovněž Evropský parlament ⁽⁴⁾ ⁽⁵⁾, Rada ⁽⁶⁾ ⁽⁷⁾, Hospodářský a sociální výbor ⁽⁸⁾ a Výbor regionů ⁽⁹⁾.
- (5) Komise předložila dne 19. října 2000 závěry externího hodnocení provádění a výsledků opatření Společenství za posledních pět let, jakož i své poznámky k této oblasti.
- (6) Je proto důležité přijmout nový rámcový program pro období 2002 až 2006, který rovněž přispěje k vytvoření Evropského výzkumného prostoru a k podpoře inovací.
- (7) Šestý rámcový program stanoví vědecké a technické cíle a priority předpokládaných opatření a vytyčuje základní směry těchto opatření, které se budou vykonávat v souladu s cílem ochrany finančních zájmů Společenství. Je důležité poskytovat řádnou správu finančních prostředků šestého rámcového programu.

⁽¹⁾ Úř. věst. C 180 E, 26.6.2001, s. 177.

⁽²⁾ Úř. věst. C 140 E, 13.6.2002, s. 371.

⁽³⁾ Úř. věst. C 260, 17.9.2001, s. 3.

⁽⁴⁾ Usnesení ze dne 18. května 2000 (Úř. věst. C 59, 23.2.2001, s. 250).

⁽⁵⁾ Usnesení ze dne 15. února 2001 (Úř. věst. C 276, 1.10.2001, s. 271).

⁽⁶⁾ Usnesení ze dne 15. června 2000 (Úř. věst. C 205, 19.7.2000, s. 1).

⁽⁷⁾ Usnesení ze dne 16. listopadu 2000 (Úř. věst. C 374, 28.12.2000, s. 1).

⁽⁸⁾ Usnesení ze dne 24. května 2000 (Úř. věst. C 204, 18.7.2000, s. 70).

⁽⁹⁾ Usnesení ze dne 12. dubna 2000 (Úř. věst. C 226, 8.8.2000, s. 18).

- (8) Finanční referenční částka ve smyslu bodu 34 interinstitucionální dohody ze dne 6. května 1999 mezi Evropským parlamentem, Radou a Komisí o rozpočtové kázní a o zdokonalení rozpočtového procesu⁽¹⁾ je v tomto rozhodnutí zahrnuta pro celou dobu trvání rámcového programu, aniž by byly dotčeny pravomoci rozpočtového orgánu, jak jsou definovány ve Smlouvě.
- (9) Společné výzkumné středisko by mělo v rámci své specifické kompetence přispět k uskutečňování rámcového programu v případech, kdy může poskytnout nezávislou, na zákazníka orientovanou podporu pro formulaci a provádění politik Společenství, včetně sledování, jak jsou takové politiky prováděny.
- (10) Při provádění výzkumných činností v rámci šestého rámcového programu je třeba dbát na základní etické zásady, včetně zásad stanovených v článku 6 Smlouvy o Evropské unii a v Listině základních práv Evropské unie, a také brát ohled na přijímání těchto činností veřejností.
- (11) V návaznosti na sdělení Komise „Ženy a věda“ a na usnesení Rady ze dne 22. května 1999⁽²⁾ a ze dne 26. června 2001⁽³⁾, jakož i na usnesení Evropského parlamentu ze dne 3. února 2000⁽⁴⁾, se k tomuto tématu provádí akční plán, pomocí něhož by mělo dojít k posílení postavení a úlohy žen ve vědě a výzkumu v Evropě a který by měl zabezpečit respektování rovnosti příležitostí bez ohledu na pohlaví.
- (12) Zelená kniha Komise „Směrem k evropské strategii pro bezpečnost zásobování energií“ je příspěvkem do diskuse o prostředcích boje se změnami klimatu a snižování závislosti Evropy na dovážené energii.
- (13) Komise by měla Evropskému parlamentu a Radě předkládat pravidelně zprávy o stavu provádění šestého rámcového programu a včas provádět nezávislé hodnocení provedených opatření před předložením návrhu dalšího rámcového programu. Takové hodnocení by se mělo provádět v duchu otevřenosti vůči všem zúčastněným osobám.
- (14) Mezinárodní a globální rozměr evropských výzkumných činností má s ohledem na přínos vzájemných výhod zvýšený význam. Šestý rámcový program je otevřený pro účast všech zemí, které uzavřely odpovídající nezbytné dohody, a rovněž subjektům ze třetích zemí a mezinárodním organizacím pro odbornou spolupráci na úrovni projektů a na základě vzájemné prospěšnosti.
- (15) Šestý rámcový program by měl přispět k rozšíření tím, že přinese odbornou a technickou podporu kandidátským zemím při zavádění práva Společenství a při jejich integraci do Evropského výzkumného prostoru. Potenciální účastníci by měli obdržet včasné a úplné informace o příležitostech k účasti na tomto programu.
- (16) Výbor pro vědu a techniku byl konzultován Komisí a zaujal své stanovisko,

ROZHODLA TAKTO:

Článek 1

1. Na období let 2002 až 2006 se přijímá několikaletý rámcový program pro činnosti v oblasti jaderného výzkumu a vzdělávání (dále jen „šestý rámcový program“).

2. Šestý rámcový program zahrnuje činnosti Společenství v oblasti výzkumu, technologického rozvoje, mezinárodní spolupráce, šíření a využití, jakož i v oblasti vzdělávání, v těchto dílčích oblastech:

- řízená jaderná syntéza,
- nakládání s radioaktivními odpady,
- radiační ochrana,
- další opatření v oblasti jaderných technologií a jaderné bezpečnosti,
- opatření Společného výzkumného střediska v oblasti jaderné technologie.

3. Příloha I stanoví vědecké a technické cíle a odpovídající priority a vytyčuje základní směry předpokládaných činností.

Článek 2

1. Finanční referenční částka pro provádění šestého rámcového programu na období 2002 až 2006 činí 1 230 milionů eur. Podíly stanovené pro jednotlivé oblasti činností jsou stanoveny v příloze II.

⁽¹⁾ Úř. věst. C 172, 18.6.1999, s. 1.

⁽²⁾ Úř. věst. C 201, 16.7.1999, s. 1.

⁽³⁾ Úř. věst. C 199, 14.7.2001, s. 1.

⁽⁴⁾ Úř. věst. C 309, 27.10.2000, s. 57.

2. Podrobnosti finanční účasti Společenství jsou stanoveny v souladu s finančním nařízením pro souhrnný rozpočet Evropských společenství, doplněnými přílohou III, jakož i pomocí výzkumných a vzdělávacích programů, které Rada přijme k provádění tohoto rozhodnutí.

Článek 3

Všechny výzkumné činnosti prováděné na základě šestého rámcového programu musí být uskutečňovány při dodržování základních etických zásad.

Článek 4

Šestý rámcový program se uskutečňuje prostřednictvím výzkumných a vzdělávacích programů. Tyto programy si stanoví přesné cíle a podrobná prováděcí pravidla.

Článek 5

1. Komise za pomoci nezávislých kvalifikovaných znalců průběžně a systematicky sleduje provádění šestého rámcového programu a jeho výzkumných a vzdělávacích programů.

2. Stav provádění šestého rámcového programu, zejména pokud jde o uskutečňování jeho cílů a priorit, včetně finančních aspektů, se podrobně uvede ve zprávě, kterou Komise každý rok předkládá na základě článku 7 Smlouvy.

Článek 6

Před předložením návrhu na příští rámcový program musí mít Komise k dispozici externí hodnocení provádění opatření Společenství a jejich výsledků za posledních pět let, provedené nezávislými, vysoce kvalifikovanými znalci.

Komise sdělí závěry tohoto hodnocení, spolu s jejími vlastními připomínkami, Evropskému parlamentu, Radě, Hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů.

V Lucemburku dne 3. června 2002.

Za Radu

předseda

J. C. APARICIO PÉREZ

PŘÍLOHA I

VĚDECKÉ A TECHNOLOGICKÉ CÍLE, ZÁKLADNÍ SMĚRY OPATŘENÍ A PRIORITY

Aby se naplnily cíle jaderného výzkumu a vzdělávacích činností, jak jsou stanoveny ve Smlouvě o založení Evropského společenství pro atomovou energii, a aby se přispělo k vytvoření Evropského výzkumného prostoru, bude šestý rámcový program (Euratom) (dále jen „program“) strukturován podle následujícího popisu.

Účast v tomto programu jako celku je otevřena všem zemím, které mají se Společenstvím uzavřeny odpovídající dohody o přidružení. Jiné třetí země se mohou účastnit v tomto programu prostřednictvím bilaterálních dohod o spolupráci. Výzkumní pracovníci a organizace ze třetích zemí se mohou také případ od případu podílet na jednotlivých projektech.

1. PRIORITYNÍ TÉMATICKÉ OBLASTI VÝZKUMU

1.1 Řízená jaderná syntéza

Řízená jaderná syntéza by mohla přispět k dlouhodobému zásobování energií, a tedy také ke splnění požadavků udržitelného rozvoje na spolehlivé centralizované dodávky elektrické energie pro základní potřebu.

Z důvodů spojených se složitostí základních fyzikálních poznatků a s technologickými problémy, které je třeba vyřešit, bude vývoj potřebný k potencionální aplikaci jaderné syntézy k výrobě energie nezbytně mít formu několikastupňového procesu, ve kterém každý krok má dopad na krok následující. V bezprostředním časovém rámci by však výzkum technologií spojených s jadernou syntézou mohl vést k užitečným technologickým vedlejším efektům.

Úsilí vyvinuté v rámci integrovaného evropského výzkumného programu v oblasti jaderné syntézy umožnilo Evropě získat vedoucí světové postavení ve výzkumu jaderné syntézy v magnetickém poli.

Pokrok dosažený ve výzkumu a získané výsledky, zejména na evropském zařízení JET Tokamak, nyní umožňují vzít v úvahu další činnost označovaná jako „next step“; takový „next step“ by vedl ke konstrukci zařízení, schopného vytvářet reakce jaderné syntézy v podmínkách srovnatelných s reaktorem vyrábějícím energii.

Dokončení přípravných prací pro podrobný návrh „next stepu“ v rámci projektu mezinárodní spolupráce ITER umožní přijmout rozhodnutí o zahájení tohoto projektu a o konstrukci zařízení.

Cílem bude demonstrovat vědeckou a technickou proveditelnost využití jaderné syntézy k výrobě energie s ohledem na socioekonomické aspekty. Přesné mechanismy provádění projektu budou záviset na výsledcích jednání probíhajících v rámci mezinárodní spolupráce a na následném vývoji; zejména na rozhodnutích o evropském příspěvku k projektu ITER a o místě, kde bude zařízení instalováno. Bude třeba vytvořit vhodný právní rámec.

Účast v iniciativě ITER vyžaduje provedení doprovodného programu s tímto obsahem:

- provoz zařízení JET takovým způsobem, aby se využilo předností existujících vylepšení. Možná účast ve výzkumných činnostech potřebných pro odstavení jaderných zařízení,
- pokračování výzkumu v oblasti jaderné fyziky a technologie, zahrnující studie a vývoj systémů jaderné syntézy v magnetickém poli, zejména pokračující výstavbu „stelarátoru“ Wendelstein 7-X a provoz existujících zařízení, která jsou k dispozici ve sdruženích Euratomu; koordinované činnosti v oblasti technického výzkumu, zejména ve výzkumu materiálů.

1.2 Nakládání s radioaktivními odpady

Energie získaná jaderným štěpením v současné době dodává 35 % elektrické energie ve Společenství. Tento aspekt je součástí diskuse o prostředcích boje proti změnám klimatu a snížení závislosti Evropy na dovážené energii. Některé elektrárny současné generace budou v provozu nejméně dalších 20 let.

Z těchto důvodů využívání energie získané jaderným štěpením k výrobě elektrické energie vyžaduje pokrok v řešení problematiky odpadů, a především v průmyslovém zavádění technických řešení pro nakládání s odpady s dlouhým poločasem rozpadu.

Velký význam má úsilí evropských státních a soukromých výzkumných institucí v oblasti nakládání s jadernými odpady a technologií uložení těchto odpadů. Koordinace opatření Společenství v této oblasti umožňuje vytvořit kritický výzkumný potenciál a zajistit konzistenci obecných zásad přijatých příslušnými organizacemi a průmyslovými odvětvími působícími v oblasti nakládání s odpady.

Tato opatření se budou týkat problému nakládání s odpady i otázky zmenšování účinků této zátěže. V této souvislosti se budou řešit tyto aspekty:

- výzkum procesů dlouhodobého uložení jaderných odpadů v hlubokých geologických vrstvách, spolu se síťovým propojením činností prováděných na různých místech ve třech hlavních předpokládaných typech geologických útvarů,
- výzkum zaměřený na omezování účinků jaderného odpadu, zejména prostřednictvím vývoje nových technologií snižujících rizika spojená s těmito odpady, s využitím technik oddělování a transmutace, a také s využitím potenciálu koncepcí omezujících produkci odpadu při výrobě jaderné energie.

1.3 Radiační ochrana

Zvláštní pozornost je třeba věnovat dalšímu zajištění až dosud vynikající úrovně jaderné bezpečnosti ve Společenství. Rozšíření Unie přináší také nové úkoly. Zvýšení radiační ochrany zůstává prioritní oblastí. V tomto programu se budou provádět opatření hlavně v těchto oblastech:

- kvantifikace rizik spojených s nízkými úrovněmi ozáření,
- ozáření v oblasti zdravotnictví a ozáření z přirozených zdrojů,
- radioekologie,
- řízení rizik a mimořádných situací,
- ochrana na pracovišti a ochrana životního prostředí.

2. DALŠÍ ČINNOSTI V OBLASTI JADERNÝCH TECHNOLOGIÍ A JADERNÉ BEZPEČNOSTI

Cílem činností prováděných v rámci této oblasti je

- zaměřit se na vědecké a technické potřeby politiky Společenství v oblasti zdraví, energie a životního prostředí,
- dosáhnout toho, že Evropa bude schopna zachovat vysokou úroveň významných oborů, které nepatří do prioritních tématických oblastí,
- přispět k vytvoření Evropského výzkumného prostoru.

Tato opatření se budou provádět hlavně v těchto oblastech:

- inovační koncepce: hodnocení potenciálu inovačních koncepcí, které nabízejí výhody z hlediska bezpečnosti, dopadů na životní prostředí, využívání zdrojů, zabránění nežádoucímu šíření jaderných materiálů; vývoj zdokonalených a bezpečnějších procesů v oblasti jaderné energie,
- výchova a vzdělávání v oblasti jaderné bezpečnosti a radiační ochrany zaměřené na integraci a konsolidaci národních opatření k dosažení ekonomických přínosů ve větším rozsahu a pokrývající navíc takové oblasti, jako je mobilita a lidské zdroje, nadnárodní přístup k infrastruktuře a koordinační opatření,
- opatření k zajištění bezpečnosti existujících jaderných zařízení.

3. ČINNOSTI SPOLEČNÉHO VÝZKUMNÉHO STŘEDISKA (SVS) V OBLASTI JADERNÉ TECHNIKY

Činnosti SVS budou zaměřeny na podporu odpovídajících politik Společenství a konkrétních závazků vyplývajících ze Smlouvy. SVS zaměřuje svou činnost na oblasti, ve kterých je vhodná účast Společenství, a rozvíjí ji tam, kde jeho evropské zaměření přináší přidanou hodnotu a kde je jeho působení odůvodněno přeshraničními aspekty jaderné bezpečnosti nebo veřejným zájmem. Hlavním cílem bude další rozvoj spolupráce prostřednictvím síťového propojení, která povede k širokému konsensu v řadě těchto otázek na evropské a světové úrovni. Zvláštní pozornost se bude věnovat spolupráci s kandidátskými zeměmi. Vzdělávací opatření budou hrát pro SVS důležitou úlohu při snaze získat budoucí generace vědeckých pracovníků s nezbytnými schopnostmi a znalostmi. Výzkumná činnost se proto soustředí především na tyto oblasti ⁽¹⁾:

3.1 Jaderná bezpečnost a bezpečnostní opatření

Výzkum v oblasti nakládání s odpady a jejich uložení (zejména separační a transmutační techniky pro odpady s dlouhým poločasem rozpadu) a v oblasti radiační ochrany: bezpečnost různých typů reaktorů s prioritou pro reaktory v kandidátských zemích, vývoj metod kontroly jaderných materiálů, a také technická podpora pro nešíření jaderných materiálů. Bude připraven personál pro kontrolu odstavení zastaralých jaderných zařízení.

3.2 Referenční měření a materiály

Metrologie radionuklidů, zejména radionuklidů s nízkou aktivitou, a kruhové zkoušky v rámci sítě špičkových laboratoří; interakce mezi neutrony a materiálem sloužící k získávání základních údajů pro studie týkající se transmutace odpadu a k vývoji nových systémů. Tato opatření poskytují především meziodvětvovou podporu pro opatření uvedená v bodu 3.1.

⁽¹⁾ Kromě toho je SVS oprávněno k účasti ve všech výzkumných aktivitách na stejném základě jako subjekty usazené v jednotlivých členských státech.

PŘÍLOHA II

MAXIMÁLNÍ CELKOVÁ ČÁSTKA, ODPOVÍDAJÍCÍ PODÍLY A PŘEDBĚŽNÉ ROZDĚLENÍ*(v milionech eur)*

1. Prioritní tématické oblasti výzkumu		890
1.1 Řízená jaderná syntéza	750	
1.2 Nakládání s radioaktivními odpady	90	
1.3 Radiační ochrana	50	
2. Další činnosti v oblasti jaderných technologií a jaderné bezpečnosti		50
3. Činnosti Společného výzkumného střediska (SVS) v oblasti jaderné technologie		290
Celkem		1 230

PŘÍLOHA III

NÁSTROJE

Úvod

Cílovou skupinou prostředků z rozpočtu Společenství pro nepřímá opatření (tj. opatření, která nejsou prováděna SVS) jsou výzkumná střediska, univerzity, podniky a národní nebo mezinárodní instituce usazené v členských státech a v evropských přidružených státech, které provádějí výzkumné činnosti. Posledně jmenované instituce mohou také působit jako mezičlánek pro poskytování příspěvků z rozpočtu Společenství. Pokud se to ukáže pro dosažení cílů programu jako nezbytné, mohou výjimečně získat finanční podporu také instituce nových nezávislých států bývalého Sovětského svazu a mezinárodní organizace.

1. NÁSTROJE V OBLASTI JADERNÉ ENERGIE

Zvláštní charakter činností v oblasti termonukleárního výzkumu zařazených pod 1.1 přílohy I vyžaduje uplatňování specifických pravidel. Projekty uskutečňované v této oblasti se provádějí na základě postupů stanovených těchto dokumentech:

- smlouvy o přidružení,
- European Fusion Development Agreement (EFDA),
- ostatní mnohostranné dohody uzavřené mezi Společenstvím a přidruženými organizacemi nebo právními subjekty, které by mohly být zřízeny poté, co příslušný poradní výbor zaujme ke věci své stanovisko,
- ostatní smlouvy s omezenou dobou platnosti, zejména s orgány v členských státech nebo státech přidružených k rámcovému programu Euratomu,
- mezinárodní dohody zahrnující projekty uskutečňované v rámci spolupráce se třetími zeměmi, jako např. ITER.

Činnosti, které se týkají koordinace a podpory termonukleárního výzkumu, mohou zahrnovat studie na podporu těchto činností, podporu výměny informací, poskytování externích odborných kapacit, včetně kapacit pro nezávislé hodnocení činností, stipendijní a vzdělávací programy, publikace a další činnosti podporující přenos výsledků technického rozvoje.

2. NÁSTROJE V OSTATNÍCH OBLASTECH

V oblasti nakládání s radioaktivními odpady a radiační ochrany v rámci prioritních tématických oblastí zařazených do bodů 1.2 a 1.3 přílohy I, jakož i v oblasti dalších činností zařazených do bodu 2, bude Společenství přispívat na následující činnosti, podléhající specifickým programům a pravidlům pro účast:

- síť excelence, zaměřené na posilování a rozvoj špičkové vědecké a technické úrovně Společenství cestou integrace na evropské úrovni již existujících výzkumných kapacit nebo nově vznikajících kapacit na národní i regionální úrovni,
- integrované projekty, které mají podpořit konkurenceschopnost Společenství nebo mají řešit důležité společenské potřeby mobilizací kritického potenciálu zdrojů a schopností výzkumu a technického rozvoje,
- specificky zaměřené projekty, jejichž cílem je získat nové poznatky pro podstatné vylepšení či pro vývoj nových výrobků, postupů nebo služeb, nebo naplňovat další potřeby společnosti a politik Společenství nebo demonstrovat využitelnost nových technologií nabízejících potencionální ekonomické výhody, které však nemohou být přímo uvedeny na trh,
- opatření na podporu a rozvoj lidských zdrojů a mobility,
- koordinační opatření na podporu koordinovaných iniciativ širokého spektra aktérů působících v oblasti výzkumu a inovací, směřujících k dokonalejší integraci,

- opatření cílené podpory, jako jsou opatření zaměřená na využívání výsledků výzkumu a přenosu znalostí, a opatření na podporu výzkumné infrastruktury, týkající se například přeshraničního přístupu nebo přípravných technických prací (včetně studií proveditelnosti),
- integrované infrastrukturní iniciativy, kombinující v rámci jednoho opatření několik činností, které mají základní význam pro posilování a rozvoj výzkumných infrastruktur, aby bylo možno poskytovat služby na evropské úrovni.

3. PŘÍMÁ OPATŘENÍ – SPOLEČNÉ VÝZKUMNÉ STŘEDISKO

Přímá opatření budou prováděna SVS.
